

POESIENS PASSASJER

Området rundt Rua Garrett tilhørte Lisboas gamle skribenter.
Her driver poesien fremdeles gatelangs.

TEKST TINA HELEN AASEN FOTO JOAO GRAMA
Lisboa

«**JEG ER INGENTING.** Jeg vil forbli ingenting. Jeg kan ikke ønske å bli noen ting. Foruten det, har jeg i meg alle verdens drømmer».

Inngangen til Fernando Pessos dikt «Tabacaria», løst oversatt, følger som en rød tanketråd gjennom Lisboas gater. Vi trækker på hvit og sort kalksten som danner elegante mønstre under føttene, en kunstform kalt calçada. Det er umulig å ikke drømme seg inn i byen, mellom høye byhus med grønnmalte balkonger, forbi skopussere, gatekunstnere og små, nærmest sjenerte utstillinger som fins overalt om du ser etter.

En hvithåret jente i hvitt spiller fiolin og synger opera, mens en sminket mann i lang, blå kåpe og tunge øreringer danser en dramatisk, sørgelig dans. De ligner ingenting annet, men er så vakre at folk stopper opp og stirrer.

Etter fem tiår med diktatur tar innbyggerne i Lisboa igjen for tapt tid. Sentrum er full av livlige restauranter og kafeer. Det har alt en moderne by kanskje må forvente, av importerte kjedebutikker og generiske kjøpesentre. Men byen prøver også å bevare essensen av det gamle, og gi det en ny renessanse. Det er som om byen er forbigått en runde, og det Lisboa nå tilbyr, er hva europeerne vil ha; ærlig kvalitetshåndverk og en blomstrende kunstverden som ikke har nådd kynismen til byer som London og New York.

SAMLET PORTUGALS IDENTITET. – Etter flere års research, så jeg at de portugisiske artisan-produktene er i ferd med å dø. Jeg har alltid likt kredibiliteten, kvaliteten, og på grunn av diktaturet har produktene design sjelden forandret seg siden 1930-40-tallet, sier Catherina Portes.

Den tidligere journalisten har lett frem hjemlandets originale merkevarer, og samarbeider med over hundre små og større produsenter. Hun åpnet butikken A Vida Portuguesa for drøye tre år siden, og en enda større avdeling i Porto er underveis. Hun er besatt på å bevare produktene, og portugiserne er glødende interessert i initiativet. Tross tøffe økonomiske tider; Portas er positiv til bykjernens fremtid.

– En rekke unge har startet butikker og kafeer her i Chiado-området. Etter den store brannen for ti år siden mistet gatene noe av glansen, men nå er den til-

bake. Rua Garrett og området rundt har alltid hvert hjem til de fineste butikkene, og nå lever nytt og gammelt sammen, sier Portes.

Oppoverbakkene i sentrum er bratte og seige. Det er bra trim for lårmusklene, og forberedelse for shoppingen. Lisboa ønsker å innføre leieordning av sykler, men sentrum består av syv bergtopper, og det er få som gidder å slite seg frem og møte svett på jobben eller kafeen. Til gjengjeld leverer byen en overveldende utsikt over havnen og hustakene, og du kan like godt sitte på en av de koselige, gamle trikkene som kjører opp og ned bakkene. Trikkene ble i hovedsak importert fra USA for hundre år siden og er blitt selve kjenetegnet på Lisboa.

TURISTENE I A BRASILEIRA. Joao Almeida Garrett, 1800-tallspoeten som introduserte romantikken til Portugal, fikk Rua Garrett, en av de beste gatene i Lisboa, oppkalt etter seg. I dag er den en travel handlegate, med en miks av gamle og nye butikker. Etterfølgeren hans, Fernando Pessoa, sitter fremdeles utenfor kafeen A Brasileira iført den samme hatten og dressen. Statuen blir nedrent av turister som skal ta bilde, og alle vil besøke den berømte kafeen og leve seg inn i livene til de enda mer berømte skribentene. Men let etter poesien andre steder. I de urgamle bokhandlerne og i restauranter hvor forfattere og filosofer møtes for påfyll.

DE GAMLE. Et hvitt, krøllete hode stikker opp bak disken hos Casa Pereira. 82 år gamle Antonio Lemos hilser med et godmodig smil. Han startet i kaffe- og sjokoladebutikken som løpegutt i 1945. Tyve år senere overtok han og kameraten butikken. Begges sønner jobber sammen med dem.

– Jeg elsker jobben min. De eneste gangene jeg blir trett, er når kundene uteblir, sier Lemos og fyller poser med nykvernet kaffe.

Når kvelden siger innover bergtoppene, snik avgårde til det livlige Bairro Alto-området. Eller bli værende nær Chiado og gaten Bica som går ned til elven Tagus. Trikken har stanset for kvelden og brostens-trappen går langs hele den bratte gaten, hvor små barer på begge sider selger lokalt øl. Unge portugisere skravler i trappene, og poesien i den melankolske musikken fra tradisjonelle fado-steder fyller natten. »

RUA GARRETT

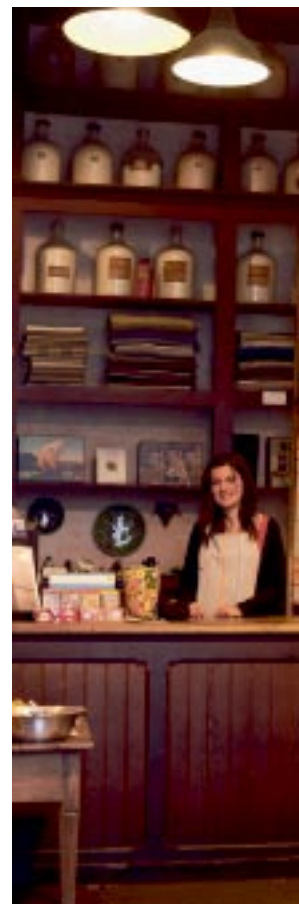
GATEN starter midt i Lisboa, i shoppingområdet med gamle og nye butikker. Like ved ligger Bairro Alto, byens bohemkvartaler.

TA T-BANEN til Baxia/Chiado for å komme til Rua Garrett.

SELV OM den er svært kjent, holder det å stikke hodet inn kafeen A Brasileira. Den er overpriset og stappfull av turister, prøv en av nabokafeene i stedet.

FØLG MED på små skilt og plakater som peker mot utstillinger og underholdning, som du kan finne på de underligste steder.

DET ER særlig viktig å ha gode sko i sentrum av Lisboa, det er lett å falle på de glatte kalkstenene.

HOTEL DO CHIADO
Terrassen til Hotel do Chiado tilbyr en av de beste utsiktene i Lisboa. Nyt en mojito og solnedgangen over elven Tagus, fjellsiden og de rødmalte hustakene. Flere av rommene og baren på hotellet deler den samme utsikten. Pris for et dobbeltrom ligger rundt 1500 kroner. Hotellet ligger vegg-i-vegg med shoppingssenteret Amazens do Chiado, og andre butikker og restauranter ligger like utenfor døren.
📍 Rua Nova do Almada 114

CAFÉ NO CHIADO
Den tradisjonelle kafeen ligger like ved det æverdige, gamle operahuset i Lisboa. Her kan du sitte ute under skyggen av to enorme trær. Den gamle trikken siger forbi, men ellers er gaten rolig og litt bortgjemt til tross for at den er svært sentral. Gjestene er ofte journalister og skribenter. Prøv and eller reker med portugisisk ris, og studer det vakre bygget restauranten ligger i.
📍 Rua do Picadeiro 11-12

A VIDA PORTUGUESA
Butikken har finkjemmet Portugal for såper, kontorting, kunst og håndlagde smykker som sto i fare for å forsvinne. Målet er å bevare små artisan-bedrifter og ta vare på den portugisiske folkearven. A Vida Portuguesa ligger i et gammelt parfumeri, med store, gamle medisinskap og et eget lite bibliotek. De øverste hyllene er fremdeles fylt av store glasskrukker med pudder for nesen. Produktene er slik de alltid har vært, og innpakning og logoer har ikke endret seg de siste århundret.
📍 Rua Anchieta 11

OURIVESARIA ALIANÇA
Gull- og sølvsmeden ser ut som et gammelt glansbilde eller et rom i et fransk palass fra 1700-tallet. Stedet selger sølvplettede lysestaker og annet som ikke er så interessant, så du må lete etter juvelene. Håndlagde sølvhjerter, ringer og halskjeder ligger i trekabinett. Du finner også hårbørster i sølv, gamle speil og klokker, men det aller mest spennende er kanskje selve interiøret.
📍 Rua Garrett 50

CHIADO 8

Skjult bak fasaden til et par forsikringsselskaper, ligger et av Lisboas mest spennende gallerier. Chiado 8 er plassert midt på den sentrale, åpne plassen, Largo do Chiado, men er nærmest usynlig. Stedet åpnet i januar 2002, og er faktisk et prosjekt satt i gang av Fidelity forsikring, i en vakker, gammel bygning. Galleriet stiller ut noen av de viktigste samtidskunstnerne i Portugal, som Francisco Tropa, Joao Penalva og Jorge Molder. Hver kunstner som stiller ut, tar over hele galleriet og designer rammen rundt prosjektene sine.

📍 Largo do Chiado 8

FABRICA FEATURES

Gjemt i etasjen over kleskjeden Bennettons lokaler i enden av Rua Garrett, ligger Fabrica Features. Dette er Bennettons egne kreative avdeling, som viser og selger ny kunst og design fra hele verden. Fabrica har alt fra Saletti Fabrica-bokser med designerprint til morsomme små bøker, rare ryggsekker og miniatyrkameraer. Verd et besøk, særlig siden de også presenterer arbeider fra unge designere som du bare finner i Portugal.

📍 Rua Garrett 83

CASA PEREIRA

Den lille sjokolade- og kaffebutikken ligger midt i hovedgaten. Eierne maler kaffen selv i noen gamle, bråkete kverner. Her kan du også kjøpe de første kaffetrakterne med glasskupper som fyres opp med parafin.

📍 Rua Garrett 38

VERTIGO CAFÉ

Betjeningen og lokalene til Vertigo er så vennlige at man vil være her lenge. Taket er dekorert med farget glass, resten i tre og fliser. Vertigo er et populært sted for unge, kreative sjeler, og selger god og rimelig mat.

📍 Travessa do Carmo 4

LUVARIA ULISSES

Den bittelille hanskebutikken fra 1925 er den eneste igjen i Portugal. Carlos Carvalho, mannen som driver butikken og fabrikken som lager hanskene, er ofte å finne bak disken. Prisen er 300–500 kroner for et par.

📍 Rua do Carmo 87A

